

The background of the cover is a traditional marbled paper pattern, featuring intricate, swirling designs in shades of orange, red, and yellow. A solid blue vertical bar runs along the left edge of the cover. A white rectangular box is centered in the upper portion of the cover, containing the author's name and the title.

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

Koniec wieku

Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Koniec wieku

[Ta lektura](#), podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu [Wolne Lektury](#) przez [fundację Nowoczesna Polska](#).

Spis treści

[Strona tytułowa](#)

[Spis treści](#)

[Początek utworu](#)

[Przypisy](#)

[Strona redakcyjna](#)

Koniec wieku

Przekleństwo?... Tylko dziki, kiedy się skaleczy,
złorzeczy swemu bogu, skrytemu w przestworze[1].
Ironia?... Lecz największe z szyderstw czyż się może
równać z ironią biegu najzwyklejszych rzeczy?[2]

Wzgarda... Lecz tylko głupiec gardzi tym ciężarem
którego wziąć na słabe nie zdoła ramiona,
Rozpacz? ... Więc za przykładem trzeba iść skorpiona,
co się zabija, kiedy otoczą go żarem[3]?

Walka?... Ale czyż mrówka rzucona na szyny
może walczyć z pociągiem, nadchodzącym w pędzie,
Rezygnacja?... Czyż przez to mniej się cierpieć będzie,
gdy się z poddaniem schyli pod nóż gilotyny[4]?

Byt przyszły?... Gwiazd tajniki któż z ludzi ogląda,
kto zliczy zgasłe słońca[5] i kres świata zgadnie?
Użycie? ... Ależ w duszy jest zawsze coś na dnie,
co wśród użycia pragnie, wśród rozkoszy żąda.

Cóż więc jest? Co zostało nam, co wszystko wiemy,
dla których żadna z dawnych wiar już nie wystarcza?
Jakaż jest przeciw włóczy złego twoja tarcza
człowiecze z końca wieku? ... Głowę zwiesił niemy.

Przypisy:

[1]

przestwór — rozległa przestrzeń, tu: niebo.

[2]

(...) równać z ironią biegu najzwyczajszych rzeczy? — w niektórych wydaniach po tej strofie pojawiała się jeszcze jedna: *Idee?...* Ależ lat już minęły tysiące, / *A idee są zawsze tylko ideami.* / *Modlitwa?...* Lecz niewielu tylko jeszcze mamy / *Oko w trójkąt wprawione i na świat patrzące.*

[3]

Więc za przykładem trzeba iść skorpiona, / co się zabija, kiedy otoczą go żarem — mówi się, że skorpion, zaatakowany ogniem, nie mogąc znaleźć drogi ucieczki, sam w siebie wbija umieszczony w odwłoku kolec jadowy. W istocie jest to efekt przedśmiertnych drgawek.

[4]

gilotyna — urządzenie do wykonywania egzekucji przez ścięcie; na szyję skazańca spadał w nim ciężki (ok 30-40kg) nóż o skośnym ostrzu, umieszczony na pionowych prowadnicach.

[5]

słońca — tu: gwiazdy.

Ten utwór nie jest chroniony prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji [Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL](#).

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/koniec-wieku>

Tekst opracowany na podstawie: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Wybór poezyj (nowy), nakł Gebethnera i Wolffa, Warszawa-Kraków 1906

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Śląską z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BŚ.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Paweł Kozioł, Marta Niedziałkowska.

Okładka na podstawie: [garlandcannon@Flickr, CC BY-SA 2.0](#)

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur.
Nazwa organizacji: Fundacja Nowoczesna Polska
KRS 0000070056

Plik wygenerowany dnia 2012-08-15.